

Kommissorium for ekspertgruppe om forenkling af bygningsfredningsområdet

Formål

Som led i implementeringen af regeringens beslutning om opgavebortfald nedsættes en ekspertgruppe, som skal komme med anbefalinger til, hvordan bygningsfredningsområdet bedst kan forenkles. Ekspertgruppens formål er at belyse mulighederne for en forenkling og en lempelse af bygningsfredningen, således at der er en fornuftig balance mellem bevaring og benyttelse. En forenkling af området skal lette administrationen og samtidig gøre det mere fleksibelt at være ejer af en fredet bygning - samtidig med at de vigtigste bærende fredningsværdier for fredede bygninger bevares for eftertiden. Ekspertgruppen skal komme med konkrete anbefalinger til en forenkling af bygningsfredningsområdet.

Om bygningsfredning

Fredede bygninger er noget særligt, noget umisteligt, der giver identitet til ikke blot ejere og brugere af bygningerne, men til hele samfundet. De er en markant og synlig del af dansk kulturarv, og bevaringen af disse bygninger berører en bred kreds af befolkningen. Samtidig skal bygningerne kunne bruges til nutidige formål, så kulturarven indgår som en levende del af det moderne samfund og ikke bliver museumsgenstande.

Som loven er i dag, er der kun én type af fredning, uanset at Danmarks i alt ca. 7.000 fredede bygninger udgør et bredt spektrum af forskellige bygninger i forhold til størrelse, historisk periode, anvendelse, og hvilke fredningsværdier der lægges vægt på.

Ekspertgruppen skal undersøge, hvordan der hensigtsmæssigt kan indføres en differentiering af de eksisterende fredede bygninger ved forskellige graduerede typer af fredning, der kan give en fortsat stærk beskyttelse af særlige ikoniske bygninger, men hvor der indføres mere lempelige regler for mindre signifikante bygninger.

Rammer for ekspertgruppens arbejde

Undersøgelser og beskrivelser

Ekspertgruppen skal undersøge og beskrive, hvordan fredningen af bygninger kan gradueres. Undersøgelsen skal både omfatte en mulig graduering af fredningen i kategorier, hvor der fx skelnes mellem udvendige og indvendige bygningsarbejder, samt fredning af en mere begrænset del af en bygning eller et bygningskompleks, om der kan være tale om fredning af planløsningen i stedet for hele bygninger eller fredning af en enkelt velbevaret opgang/lejlighed i et byggeri i stedet for hele bygningen. Ekspertgruppen kan i sin vurdering inddrage snitfladen til de bevaringsværdige bygninger, som er kommunernes ansvarsområde, og som primært er reguleret gennem planloven.

Undersøgelsen skal føre til en beskrivelse af mulige ændringer i bygningsfrednings beskyttelsesniveau samt fordele og ulemper herved, herunder konkrete eksempler på konsekvenserne af en graduering, og om det vil være relevant at kunne frede mere begrænset. Ekspertgruppen skal redegøre for, hvordan der i en gradueret fredning fortsat kan tages hensyn til de vigtigste bærende fredningsværdier.

Ekspertgruppen skal i den sammenhæng overveje, hvordan administration og regler kan bedst muligt digitalt understøttes, herunder hvilke forudsætninger der er nødvendige for at digitale løsninger og digital sagsbehandling kan implementeres.

Anbefalinger

Ekspertgruppens anbefalinger skal have som formål at understøtte en lettere administration med smidigere sagsgange, og hvor der tages højde for digital administration samt implementering af anbefalingerne.

På baggrund af ekspertgruppens undersøgelser skal gruppen komme med anbefalinger til en forenkling og opdatering af bygningsfredningsområdet. Dette omfatter både, hvordan fredningen kan gradueres, og hvilke eksempler på bygninger/bygningsdele der skal beskyttes inden for de forskellige kategorier. Ekspertgruppen skal redegøre for, hvordan anbefalingerne understøtter forenklet administration og smidigere sagsgange.

Økonomi

Ekspertgruppens forslag skal være udgiftsneutrale og bidrage til færre statslige udgifter til administration. Udgifter til sekretariatsbetjening afholdes inden for Kulturministeriets ramme.

Organisering

Kulturministeren nedsætter ekspertgruppen og udpeger syv medlemmer. Der lægges vægt på, at der i ekspertgruppen er medlemmer, som har arkitektfaglig, byggefaglig og kulturhistorisk viden samt viden om forenkling i statslig administration.

Ekspertgruppen sekretariatsbetjenes af Kulturministeriet og af Slots- og Kulturstyrelsen.

Tidsplan

Ekspertgruppen nedsættes i oktober 2024 og afleverer sin afrapportering til kulturministeren inden udgangen af 1. halvår 2025.